

VYHODNOCOVÁNÍ ÚČINKŮ JADERNÝCH ZÁTARASŮ

Útok s překonáváním jaderných zátarasů bude v podmínkách jaderné války i války vedené s omezeným použitím jaderných zbraní pro naše pozemní vojska běžným způsobem bojové činnosti. Tento závěr můžeme učinit na základě vytyčených zásad pro vedení operací vojsk Severoatlantického paktu, která počítají s použitím jaderných min k zabezpečení splnění cílů operací, a to především obranných, při boji na zdrženou a při odchodu.

Proto je nutné, aby velitelé a štáby znali zásady používání jaderných min, jejich účinky a zvládli všechny úkoly spojené s přípravou a vedením útoku s překonáváním jaderných zátarasů.

Mezi základní předpoklady reálného rozhodování velitelů k útoku s překonáváním jaderných zátarasů patří vyhodnocování účinků jaderných zátarasů, v rámci přípravy rozhodnutí velitelů (předběžné vyhodnocení) a dále po aktivaci jaderných min (vyhodnocení účinků jaderných zátarasů).

Jedním ze základních podkladů pro přijetí rozhodnutí velitele k útoku s překonáním jaderného zátarasu je **předběžné vyhodnocení účinků jaderných zátarasů**. Kvalita předběžného vyhodnocení bude tím vyšší, čím věrohodnější a přesnější budou výsledky průzkumu jaderných zátarasů.

Předběžné vyhodnocení zpracujeme již v míru, před zahájením plánování operace anebo i v jejím průběhu. Cílem předběžného vyhodnocení je zjistit zámysl ne-

přítele k použití jaderných zátarasů, vyhodnotit možné účinky aktivovaných jaderných min, dát veliteli podklad pro reálné rozhodnutí, pro průzkum a stanovení úkolů vojskům k útoku s překonáváním jaderného zátarasu. Předběžné vyhodnocení zpracujeme na základě zpráv o připravovaných místech uložení jaderných min, o jejich pravděpodobných rážích a hloubce uložení. Na zpracování využíváme i podkladů od nadřízeného štábu.

Vzhledem k tomu, že nemáme úplné údaje o místech uložení všech jaderných min, budeme věnovat velkou péči rozboru možných prostorů jejich použití. Přitom vycházíme z pravděpodobného zámyslu, desavádních poznatků o způsobech používání jaderných min nepřitelem, vyhodnotíme nejdůležitější směry vedení bojové činnosti vojsk, rozebereme terén, geologické a povětrnostní podmínky z hlediska možného použití jaderných min a na základě středních norem přidělování jaderných min doplníme chybějící údaje o pravděpodobných dalších místech uložení jaderných min.

Předběžné vyhodnocení zpracovávají štáby všech stupňů. Podílejí se na něm důstojníci operačního, zpravodajského, ženijního, chemického, tankového a automobilního, zdravotnického a topografického oddělení. Práci skupiny důstojníků řídí náčelník štábu nebo náčelník operačního oddělení.

Při předběžném vyhodnocení účinků jaderných min bereme v úvahu spíše maximální ničivé faktory pro vznik nálevky,

prostorů boření, pro rozsah radioaktivního zamoření, prostorů záplav a požárů, kromě případů, kdy přesně známe místa, ráže i hloubku uložení jaderné miny a geologické podmínky v prostoru cíle. To proto, že při účincích jaderných min vycházíme z nejméně příznivé situace a tím se vyhneme nesprávným závěrům pro rozhodnutí velitele.

Novou pravděpodobnostní metodou předpovědi radioaktivního zamoření terénu se sice zvýší reálnost skutečného prostoru radioaktivního zamoření, ale na druhé straně se tím ztíží rozhodování velitelů o způsobech překonávání pásem radioaktivního zamoření, o vyvážení jednotek ze zamořených prostorů a též předpověď dávek ozáření osob při činnosti a pobytu v zamořených prostorech. Při zpracování předběžného vyhodnocení účinků jaderných min se tím podstatně zvětší pravděpodobné prostory radioaktivního zamoření. To bude vyžadovat ihned po aktivaci jaderných min organizovat radiaci průzkum, abychom mohli v co nejkratší době vyhodnotit skutečnou radiaci situaci a upřesnit tak předpověď prostorů radioaktivního zamoření.

Předběžné vyhodnocení účinků jaderných zátarasů zpracovává štáb armády a svazku na mapě, která obsahuje:

- místo, pravděpodobnou hloubku uložení a ráží jaderné miny;
- poloměry pásem zasažení živé síly a bojové techniky výbuchem jaderné miny;
- bezpečnostní pásma;
- vznik prostorů hoření, závalů, záplav, požárů a pásem radioaktivního zamoření terénu (vody);
- možná pásma a směry překonání prostorů radioaktivního zamoření, boření, záplav a požárů a možné objíždky prostorů rozsáhlého zpustošeného terénu;
- výhodné prostory pro vyvedení vojsk, vyčkávací prostory do poklesu vysokých úrovní radiace;
- výhodné směry pro překonání jaderných zátarasů v pásmu sousedů.

V legendě k mapě jsou kalkulační údaje:

- o předpokládaných dávkách ozáření a ztrátách v důsledku ozáření při různých způsobech překonávání zátarasů;
 - za jakou dobu budou moci vojska zahájit překonávání jaderných zátarasů, aniž překročí stanovené dávky ozáření;
 - přibližná doba zahájení, rozsah a objem prací při zeničení úpravě os přesunu, zřizování pomocných cest, přeprav aj.
- Tyto propočty mají formu tabulek a grafů.

Předběžné vyhodnocení účinků jaderných zátarasů budeme neustále doplňovat a upřesňovat na základě nových zpráv a povětrnostních podmínek. Základní údaje z předběžného vyhodnocení zahrnujeme do plánu operace (grafické rozhodnutí velitele), plánů bojového použití druhů vojsk, speciálních vojsk a plánu týlového zabezpečení.

Výpisy z mapy a tabulek předběžného vyhodnocení dostávají všechna oddělení štábu. Nejnutnější údaje posíláme i podřízeným.

Ke zpracování některých údajů předběžného vyhodnocení je výhodné použít samočinných počítačů.

Předběžné vyhodnocení účinků jaderných zátarasů je jeden ze základních podkladů, který slouží veliteli k přijetí rozhodnutí pro útok s překonáním jaderných zátarasů. Proto předpis Vševojsk-2-6, čl. 58 ukládá osobně náčelníkovi štábu řídit práce při jeho zpracování. Podle rozsahu a obsahu předběžného vyhodnocení se na jeho zpracování musí podílet většina oddělení vševojskového štábu, oddělení druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb. Je proto nelogické ukládat za povinnost zpracovávat toto předběžné vyhodnocení zpravodajské správě (Vševojsk-2-6, čl. 56). Kromě toho to odporuje i předpisu Oper-2-1, čl. 15, který stanoví, že vedoucím oddělení v otázkách organizace boje a velení vojskům je operační oddělení. Toto oddělení má za povinnost také sladovat a koordinovat práci všech ostatních oddělení a předkládat veliteli souhrnné návrhy na rozhodnutí. Mezi základní podklady pro rozhodnutí velitele k útoku s překonáváním jaderných zátarasů patří i předběžné vyhodnocení jaderných zátarasů.

Po aktivování jaderných min probíhá ve štábech vševojskových svazů a svazků **vyhodnocení účinků jaderných zátarasů.**

Za tím účelem vede štáb zvláštní pracovní mapu. Tento úkol ukládá předpis Vševojsk-2-6, čl. 60 zpravodajskému oddělení, které jej má plnit v součinnosti s operačním oddělením, náčelníky druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb. Mapa slouží k vyhodnocení účinků jaderných zátarasů po jejich aktivaci, přijetí rozhodnutí velitele armády (svazku) pro překonání jaderného zátarasu a obnovení bojové schopnosti vojsk zasažených účinky jaderných min. Nemáme-li přesné a úplné údaje o aktivaci jaderných min, doplňujeme tyto z mapy předběžného vyhodnocení jaderných zátarasů. Kromě toho je nezbytné upřesnit průzkumem ohnisek zasažení rozsah ztrát na živé síle a technice, pásem radioaktivního zamoření, boření, záplav a požárů, jakož i průchodnost cest.

Na mapu zakresluje:

- pravděpodobnou ráži a hloubku uložení, typ a dobu aktivace jaderné miny;

- předpověď pásem radioaktivního zamoření, boření, záplav a požárů;

- nejvýhodnější směry překonání těchto prostorů z hlediska rozsahu ženijních prací a radioaktivního zamoření;

- vyčkávací prostory a prostory pro vyvedení zasažených a zamořených vojsk;

- místa speciální očisty, odsunové zdravotnické etapy, shromaždiště poškozené techniky.

V legendě uvádíme:

- předpověď ztrát živé síly a techniky přímými účinky jaderných min;

- předpověď dávek ozáření živé síly;

- rozpočet ženijních sil a prostředků k úpravě cest s časovým harmonogramem;

- síly a prostředky k odstranění následků výbuchů jaderných min aj.

Z obsahu a smyslu vedení této pracovní mapy vyplývá, že je vševojskovým dokumentem, podkladem pro přijetí rozhodnutí velitele armády (svazku). Proto věst mapu vyhodnocení účinků jaderných zátarasů spadá do kompetence operačního oddělení. Přitom operační oddělení armády (svazku) vede pracovní mapu dů-

stojníka řešícího otázky ochrany vojsk proti ZHN a je možné do ní ještě s výhodou zahrnout údaje k vyhodnocení účinků jaderného zátarasu (nebo na mapě radiální situace — Oper-2-1, čl. 138, což je však méně výhodné). Vedoucí úloha operačního oddělení při vyhodnocování účinků jaderného zátarasu (nebo na mapě radiální situace — Oper-2-1, čl. 138, což je však méně výhodné). Vedoucí úloha operačního oddělení při vyhodnocování účinků jaderných zátarasů vyplývá z toho, že obdobné úkoly, jako např. při zpracování plánu odstranění následků použití jaderných zbraní nepřítelem, plní také operační oddělení, nikoliv zpravodajské.

Závěrem chci říci, že i když je úloha zpravodajského oddělení (správy) při získávání a vyhodnocování zpráv o jaderných zátarasích hlavní, rozhodující a pině za tento úkol odpovídá, není podle mého názoru správné mu ukládat za povinnost zpracovávat vševojskový dokument, na němž se podílejí důstojníci celé řady dalších oddělení, jakým je předběžné vyhodnocení a vyhodnocení účinků jaderných zátarasů. Tento úkol má plnit operační oddělení, protože mu ve smyslu předpisu Oper-2-1, čl. 15, náleží. To také ukázala praxe z velitelsko-štábních a operačních cvičení vševojskových svazů a svazků.